

До

Председателя на Научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” към Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Серафим Любомиров Петров
професионално направление 3.7. Администрация и управление

Относно: конкурс за «ДОЦЕНТ» по професионално направление 3.7. Администрация и управление - Основи на мениджмънта. Стратегически мениджмънт, обявен в Държавен вестник, брой 85 / 06.11.2012 г. Съставът на научното жури по конкурса е определен със заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър”, № 3622 от 21.12.2012 г.

Общо представяне на получените материали

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, брой 85 / 06.11.2012 г.

Единствен участник в конкурса е асистент д-р Велислава Николаева Костова. За участие в конкурса д-р Костова е представила списък от общо 29 заглавия, в т.ч. 19 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, 1 студия, 2 монографии, 7 учебници и учебни пособия.

Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

Информация за кандидата

Д-р Велислава Костова е завършила Икономически университет – Варна през 1998 г., магистърска степен по специалност Стопанско управление. През 2012 година защитава успешно дисертация по „Организация и управление на производството” и получава научна и образователна степен „доктор по икономика”. От 2004 г е асистент във ВСУ „Черноризец Храбър”. Води лекционни курсове по дисциплините „Въведение в мениджмънта”, „Стратегическо управление” и „Управление на хотелиерството” (2008). Ръководи семинарни занятия по дисциплините

“Стратегическо управление”, “Основи на управлението”, “Обща теория на управлението”, “Организация и технология на управлението” и „Управление на туризма”. Разработва и актуализира учебните програми по водените от нея дисциплини; консултира студенти; подготвя учебни материали; проверява казуси, тестове, курсови проекти; участва в научни форуми и в мероприятия на университета.

Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Д-р Велислава Костова отговаря на нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” по посоченото по-горе професионално направление.

Следователно, налице е изискването на чл.24, ал.1, т.1 от ЗРАСРБ за заемането на академичната длъжност „доцент”.

В резултат на извършеното проучване на представените по конкурса документи си установи, че са налице и другите изискуеми предпоставки по чл.24 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент”:

а. д-р Велислава Костова е заемала академичната длъжност „асистент” във ВСУ „Черноризец Храбър” на основно трудово правоотношение в продължение на 9 години, като е водила лекционни курсове по следните дисциплини за ОКС „Бакалавър”:

- Стратегическо управление,
- Въведение в мениджмънта,
- Управление на хотелиерството.

и за ОКС „Магистър” разработва лекционен курс по дисциплината:

- Стратегическо лидерство.

б. на кандидатката е осигурена преподавателска натовареност – обстоятелство, произтичащо от решението да обявяване на конкурса от ВСУ.

Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Обект на рецензиране са представените от д-р Велислава Костова публикации – монографичен труд на тема „Стратегическа ориентация в развитието на бизнес организациите, Университетско издателство на ВСУ, 2012, 178 стр.

Тя е депозирала написани от нея и в съавторство още 28 публикации, като в количествено изражение депозираната за рецензиране продукция на кандидатката е както следва:

Таблица 1.

№	Публикации за рецензиране	Страници
1	Монографии *	226
2	Студии	32
3	Статии*	78
4	Доклади*	36
5	Учебници и учебни пособия*	512
	Всичко печатни издателски страници	884

* **Забележка:** С разграничаване на участието на кандидатката

От данните в таблица 1 проличава, че научното и учебно творчество на д-р Велислава Костова се характеризира със следната насоченост:

1. Изследователска тематика на публикациите: от всички публикации

А. Монографии - (226/884) = 25.57%

Б. Студии, статии и доклади - (146/884) = 16.52%

Всичко по т.1 = 42.08%

2. Учебници и учебни пособия: от всички публикации

- (512/884) = **67.92%**

Изводът, който може да се направи е, че е осъществявана системна, сполучливо съчетана паралелна творческа дейност с учебно-преподавателска дейност от д-р Велислава Костова. Тези дейности са протичали системно и ритмично в изследователската и преподавателската и работа в продължение на дълъг период от време.

Тематиката на изследователската дейност на кандидатката е актуална – тя е насочена предимно в помощ на стратегическото управление на бизнес организациите.

Оценка на научните и научно-приложните приноси

Към материалите по конкурса д-р Велислава Костова е изготвила и представила Справка за приносите и научните постижения, които тя е преценила, че е осъществила в научната си работа.

Научните и изследователски интереси на автора са съсредоточени в следните области:

- стратегическо управление на бизнес организацията;
- иновации, инвестиции и тяхната оценка;
- управление и конкурентоспособност на туристическото предприятие;

- усъвършенстване на инструментариума за обучение и разработване на стандарти за качество на преподаване в различни образователни структури.

Внимателният преглед на публикациите ни дава основание да посочим, че приносите и научните постижения са достоверно представени. В обобщен вид и съдържание – според нас, приносите и научните постижения в научните и учебни разработки и анализи на кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент” маркирани обобщено са:

Първо: Публикацията под №1 „**Стратегическа ориентация в развитието на бизнес организациите**” приемам за хабилитационен труд.

В него задълбочено се интерпретират проблемите за създаването на концептуален модел, с който да се подпомогне стратегическото управление на МСП в такива направления, като:

- идентифициране на стратегическите фактори за успех чрез осъществяване на разнообразни стратегически анализи;
- разработване на мисия и визия на бизнес организацията, които са в основата на стратегическата им ориентация;
- фокусиране вниманието на мениджърите върху осъзнатата необходимост от перспективно планиране и управление;
- установяване на основни проблемни области, приоритетно значими за развитие на бизнес организациите.

Така посочените области всъщност характеризират особеностите на българските МСП, обект на изследване в монографичния труд. Изследват се начините за определяне и измерване на стратегическата ориентация на бизнес организациите, както и приложимостта на различните средства за стратегически анализ и вземането на управленски решения в контекста на изграждане на цялостна концепция за стратегическо управление за тях.

Систематизирани са различни дефиниции (някои от които дискуссионни) на използвания понятиен апарат, като е предложена и авторова интерпретация.

Могат да бъдат изведени следните ползи за практиката като:

- ♦ Формиране на текущи и бъдещи политики на бизнес организациите;
- ♦ Предложеният концептуален модел за определяне на стратегическата ориентация намира практическо приложение при създаването на подходяща организационна среда за неговото използване;
- ♦ Стратегическото управление е свързано с решения, действия и резултати, които са фокусирани към иновации или водят до такива, а реализирането на стратегии е свързано с иновационни решения.

Второ - В студията и статиите:

В тази група публикации авторката изследва факторите за успех на малките и средните предприятия през фокуса на инвестициите и иновациите.

Тук тя анализира и систематизира ключови фактори за успешно развитие на малките и средните предприятия през призмата интеграцията и глобализацията на България, като страна, която вече е член на Европейския съюз. Позицията на д-р Костова е, че чрез иновации и инвестиции МСП ще формират дългосрочни конкурентни предимства, като представя различни методи и подходи за оценка на иновационната дейност. На тази основа:

- ♦ са предложени различни мерки за насърчаване на иновационната активност и подобряване на иновационната дейност на бизнес организациите;
- ♦ изследват се различни методи и модели за оценка на целесъобразността на планираните инвестиции в иновации, като стратегически фактор за успех;
- ♦ проведени са изследвания, проучени и систематизирани са статистически данни, с които са аргументират ползите от осъществяването на иновации в бизнес организациите в контекста на тяхната конкурентоспособна и пазарна устойчивост;
- ♦ на основата на критичен анализ са коментирани особеностите на бизнес средата за формиране и развитие на отрасъл туризъм, като авторката сполучливо извежда характерни белези на малките и средните туристически предприятия и специфичния характер на тяхната производствена дейност.

Трето – в публикуваните учебници и учебни помагала

Кандидатката е успяла да напише и да издаде самостоятелни и/или в съавторство учебници и учебни помагала за нуждите на обучението на студентите по преподаваните от нея учебни дисциплини, включени в учебния план на университета.

Изложението на материята в учебниците и в учебните помагала е сбито, обобщено, синтезирано. В тях са включени съществени знания, които следва да се предоставят на студента за неговата подготовка, както и указания за ползването на допълнителни литературни източници, законови и подзаконови актове.

Кандидатката за академичната длъжност „доцент” в самостоятелна справка посочва участие в два проекта (като член от екипите по проектите), по програми, финансирани от Европейските фондове – в оперативните програми „Административен капацитет” и „Развитие на човешките ресурси”.

Това участие на д-р Костова я легитимира като учен, тясно свързан с практиката на съвременния етап в условията на евроинтеграцията. Посоченото обстоятелство е от съществено значение за оценката ѝ съобразно изискванията и критериите за заемането на академични длъжности (в случая за академичната длъжност „доцент“), предвидени в ЗРАСРБ и ПП ЗРАСРБ.

Оценка на личния принос на кандидата

От представената документация, могат да бъдат обобщени приносите на кандидатката в конкурсната област в три групи.

Първата група включва приноси с теоретико-методологически и научен характер. Към тази група могат да бъдат отнесени съвременната интерпретация на диагностициране и избор на стратегии в условията на конкурентни пазари за бизнес организациите и прилагане на актуални подходи и алтернативни модели за стратегическа ориентация за тях.

Към втората група се отнасят приносите с научно-приложна насоченост и по-точно избор на решения в условията на неопределеност, свързани с инвестиции и иновации на основата на примери за индустриалния сектор, както и допълнения и актуализации на техниките за стратегически анализ за нуждите на малките и средните туристически предприятия.

В третата група могат да бъдат отнесени приносите с практико-приложен характер ориентирани към обучението по базови учебни дисциплини, в областта на управлението на индустриалния и туристическия бизнес.

Съобразно степента на научната информираност на рецензента, изложените приноси и научни постижения на д-р Велислава Костова, съдържащи се в депозираните материали по конкурса, са нейно лично дело.

Бележки и препоръки

На кандидата за доцент може да се препоръча да засили проблемната насоченост на своите научни търсения, като се насочи към изследвания на настоящите проблеми на финансиранята на МСП от Европейските фондове. По този начин тя ще активизира участието си в международни и национални проекти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научните постижения на д-р Велислава Николаева Костова отговарят в количествен и качествен аспект на изискванията, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за неговото прилагане, за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Изследванията, изводите, предложенията и приносите са лично дело на автора. Всички трудове са публикувани или докладвани на национални и международни конференции и са станали обществено достояние. Съдържащите се в тях приноси могат да се използват в практиката.

Високото теоретично равнище на проведената научно-изследователска работа, постигнатите резултати и приноси – основа за измерване резултатите от дейността и ефективността от преподаването, наличието на учебна литература, преподавателска, научно-изследователска и експертна дейности ми дават основание да изразя **положително отношение** по кандидатурата на д-р Велислава Николаева Костова и **ще гласувам положително** за присъждане на академичната длъжност „доцент“ по научна специалност „Основи на мениджмънта. Стратегически мениджмънт“.

Изготвил становището:

проф.д-р Серафим Петров

София, февруари 2013 година